Відповідно до частини 1 статті 36 Закону України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 № 1058-IVіз змінами (далі — Закон України № 1058-IV) пенсія у зв’язку з втратою годувальника призначається непрацездатним членам сім’ї померлого годувальника, які були на його утриманні, за наявності у годувальника на день смерті страхового стажу, який був би необхідний йому для призначення пенсії по III групі інвалідності, а у разі смерті пенсіонера або осіб, зазначених у частині 2 статті32 ЗаконуУкраїни № 1058-IV, а також у разі смерті (загибелі) особи внаслідок поранення, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров’я, одержаних під час участі у масових акціях громадського протесту в Україні з 21листопада 2013року по 21лютого 2014року за євроінтеграцію (Революції Гідності), — незалежно від тривалості страхового стажу. При цьому дітям пенсія у зв’язку з втратою годувальника призначається незалежно від того, чи були вони на утриманні годувальника.

Батьки та чоловік (дружина) померлого, які не були на його утриманні, мають право на пенсію у зв’язку з втратою годувальника, якщо втратили джерело засобів до існування.

Згідно з частинами 2 та 3 статті 36 Закону України 1058-IV непрацездатними членами сім’ї вважаються:

1) чоловік (дружина), батько, мати, якщо вони є інвалідами або досягли пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України № 1058-IV;

2)діти (у тому числі діти, які народилися до спливу 10 місяців з дня смерті годувальника) померлого годувальника, які не досягли 18 років або старші цього віку, якщо вони стали інвалідами до досягнення 18 років.

Діти, які навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх навчальних закладах системи загальної середньої освіти, а також професійно-технічних, вищих навчальних закладах (у тому числі у період між завершенням навчання в одному із зазначених навчальних закладів та вступом до іншого навчального закладу або у період між завершенням навчання за одним освітньо-кваліфікаційним рівнем та продовженням навчання за іншим за умови, що такий період не перевищує чотирьох місяців), — до закінчення такими дітьми навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23 років, та діти-сироти — до досягнення ними 23 років незалежно від того, навчаються

вони чи ні;

3)чоловік (дружина), а у разі їх відсутності — один з батьків або брат чи сестра, дідусь чи бабуся померлого годувальника незалежно від віку та працездатності, якщо він (вона) не працюють і зайняті доглядом за дитиною (дітьми) померлого годувальника до досягнення нею (ними) 8 років.

До членів сім’ї, які вважаються такими, що були на утриманні померлого годувальника, відносяться особи, зазначені у частині 2 статті36 Закону України 1058-IV, якщо вони:

1)були на повному утриманні померлого годувальника;

2)одержували від померлого годувальника допомогу, що була для них постійним та основним джерелом засобів до існування.

Варто зазначити! Члени сім’ї померлого годувальника, для яких його допомога була постійним та основним джерелом засобів до існування, але які й самі одержували пенсію, мають право, за бажанням, перейти на пенсію у зв’язку з втратою годувальника.

Відповідно до частин 4 – 6 статті 36 Закону України № 1058-IV усиновлені діти мають право на пенсію у зв’язку з втратою годувальника нарівні з рідними дітьми.Пасинок та падчерка мають право на пенсію у зв’язку з втратою годувальника нарівні з рідними дітьми, якщо вони не одержували аліментів від батьків.Неповнолітні діти, які мають право на пенсію у зв’язку з втратою годувальника, зберігають це право йу разі їх усиновлення.

Варто зазначити! Положення Закону України № 1058-IV, що стосуються сім’ї померлого, відповідно поширюються й на сім’ю особи, визнаної безвісно відсутньою або оголошеною померлою у встановленому законом порядку.

Згідно зі статтею 37 Закону України 1058-IV пенсія у зв’язку з втратою годувальника призначається у розмірі:

– на одного непрацездатного члена сім’ї — 50 відсотків пенсії за віком померлого годувальника;

– на двох та більше непрацездатних членів сім’ї — 100 відсотків пенсії за віком померлого годувальника, що розподіляється між ними рівними частками.

Дітям-сиротам пенсія у зв’язку з втратою годувальника призначається у зазначених вище розмірах, виходячи з розміру пенсії за віком кожного з батьків.

Відповідно до частини 1 статті 38 Закону України № 1058-IV пенсія у зв’язку з втратою годувальника призначається на весь період, протягом якого член сім’ї померлого годувальника вважається непрацездатним згідно із частиною 2 статті 36 Закону України № 1058-IV, а членам сім’ї, які досягли пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України № 1058-IV, — довічно.

Зміна розміру пенсії або припинення її виплати членам сім’ї здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому склалися обставини, що спричинили зміну розміру або припинення виплати пенсії (частина 2 статті 38 Закону України № 1058-IV).

Згідно зі статтею 39 Закону України № 1058-IV на усіх членів сім’ї, які мають право на пенсію у зв’язку з втратою годувальника, призначається одна спільна пенсія. На вимогу члена сім’ї із загальної суми пенсії виділяється його частка, яка виплачується окремо. Виділення частки пенсії провадиться з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому надійшла заява про виділення частки пенсії.